

PSYCHOLOGIE U NÁS A V ZAHRANIČÍ

SEDESÁTINY UNIVERZITNÍHO PROFESORA
JOZEFA KURICE

Zivotní jubileum významného vysokoškolského učitele a vědeckého pracovníka je vždy příležitostí na chvíli se zastavit v každodenním běhu života a zvážit, zda stupeň vlastního vidění, formulace problémů a jejich řešení v širokých souvislostech je znakem dále prohlubující se kultury myšlení, zdravé zvědavosti a touhy po poznání, znakem signalizujícím progresivní vývojový trend v osobnostní struktuře, znakem, v němž se odráží nejen vyšší stupeň vědeckého myšlení, ale i dostatek smyslu pro pravdu, patřičnou toleranci a respekt k mínění druhých.

A právě v letošním roce máme příležitost pozdravit jubilanta, který si z výše uvedených znaků může připisat samá pozitiva. Jedná se o profesora PhDr. Jozefa Kurice, CSc., vedoucího katedry psychologie a proděkana FF UJEP v Brně.

J. Kuric se narodil 30. 5. 1926 na kopanicích nedaleko Detvy (okres Zvolen), kde v chudé rodině malorolníka prožil nelehké dětství a mládí. A právě zde se rodila jeho houževnatost a pracovitost (v šesti letech ztratil matku), jeho světonázorové přesvědčení (aktivní spolupráce s partyzány v době SNP) a neutuchající touha po poznání, která vyústila až ve studiu na filozofické fakultě UK v Bratislavě. Krása přírody jeho rodiště v něm natolik probouzela estetickou potřebu, touhu po hlubokém poznání krásy tvarů a harmonie barev, že začal nejprve studovat dějiny umění. Ale jako bystrý pozorovatel života si uvědomil, že zákonitosti dialektického sepětí umění a konkrétního člověka (tvůrce i percipienta umění) mu lépe pomůže odhalit psychologie umění. Proto přestoupil na obor psychologie a svůj vztah k umění realizoval v diplomové a disertační práci. Problematika vyplývající z předmětu psychologie umění se stala těžištěm jubilantova vědeckovýzkumného úsilí a zaujímá podstatnou část z jeho více než 150 vědeckých a vědecko-populárních publikací.

Po skončení studií na FF UK nastoupil J. Kuric jako asistent na pedagogickou fakultu UK v Bratislavě, poté jako odborný asistent na pedagogickou fakultu UK v Trnavě. Zde působil od roku 1961 až do odchodu na brněnskou katedru psychologie jako vedoucí katedry. Od roku 1977 pracuje na FF UJEP v Brně jako vedoucí katedry psychologie. Doktorát filozofie (PhDr.) získal v prosinci 1952, odborným asistentem se stal r. 1954, zástupcem docenta 1961, docentem 1963 a profesorem 1973. Vědeckou hodnost kandidáta psychologických věd získal r. 1966.

V pedagogické práci J. Kuric vždy projevoval a projevuje citlivý přístup k lidem, pochopení pro jejich problémy a spravedlnost při jejich řešení. Při výuce, při vedení více než stovky diplomových prací, v přednáškách, ve specializovaných kursech apod. vždy projevuje hluboké sepětí své ideové vyhraněnosti s odborností. Jeho pedagogická zkušenost se odrazila i v učebnici Vyvinová psychológia (s kol.) a zejména v celostátní učebnici Ontogenetická psychologie, která vychází právě v tomto roce a která poskytuje ucelený obraz vývoje člověka v jeho jednotlivých vývojových obdobích a poskytuje možnost využití psychologických poznatků ve výchovném, ideovém, kulturním ovlivňování pozitivních změn osobnosti.

J. Kuric ve své vědeckovýzkumné činnosti úspěšně skloubil svůj hluboký zájem o psychologii umění s ontogenetickou psychologií, s psychologií sebevýchovy a formování osobnosti. Systémový přístup ke zkoumaným jevům, široká znalost marxisticko-leninské metodologie oboru, tvůrčí potenciál jubilantův, to vše je zhodnoceno v právě vycházející monografii Psychologie vnímání výtvarných malířských děl v ontogenezi. Jedná se o zpracování úctyhodného výzkumného materiálu, získaného v průběhu dvaceti let, realizovaného jak v ČSSR, tak i v zahraničí. Ve studii je zachycena podstata řady zákonitostí dynamiky změn v estetickém vnímání, poznávání a prožívání se zřetelem na řadu kontrolovaných proměnných. J. Kuric pregnantně dokládá, kdy ve vývoji člověka dochází k zlomu, v němž již prožívá výtvarné dílo jako skutečně umělecký artefakt, jaké proměnné se uplatňují ve změnách estetických preferencí, estetických zážitků, jaké příčinné souvislosti se zde uplatňují apod.

Jubilant patří mezi spoluzakladatele psychologie umění, kterou nejen dále rozvíjí, ale v níž současně vychoval řadu psychologů umění, kteří pokračují v jeho odkazu a napomáhají zaujmout psychologii umění rovnocenné místo spolu s ostatními psychologickými vědními disciplínami.

V tomto výčtu odborné aktivity J. Kurice není možné pominout druhou část jeho vědeckého zájmu, a to již výše zmíněnou problematiku sebevýchovy a formování osobnosti. V této souvislosti je totiž třeba uvést zejména následující monografie:

Psychológia dieťaťa a mládeže (ve dvoch vydaniach), Poznajte svoje dieťa, Rodičom o deťoch (ve dvoch vydaniach), O seba výchove mladého človeka. Všetmi týmito dielami — vedľa hlbokého znalosti psychiky dieťaťa a progresívnych postojů — sa prolína obdivuhodné pochopení pro potreby praxe, pochopení pro mláďa a pro humánni řešení jejich problémů.

Jubilantova praktičnost, organizátorské schopnosti, hlboké pochopení pro přípravu nových kádrů a neutuchávající budovatelské nadšení mu umožnily, aby dokázal materiálně i personálně vybudovat jednu z největších kateder psychologie na pedagogické fakultě UK v Trnavě. Stejně tak ve věku padesáti let, kdy na podnět stranických orgánů odešel do Brna, dokázal obnovit a řídit katedru psychologie FF UJEP. Katedra psychologie v Brně se tak stala pod vedením J. Kurice předním československým výukovým a výzkumným pracovištěm. Katedra úzce spolupracuje zejména se sovětskými psychologickými pracovišti, je zapojena do státních i resortních plánů výzkumu a v současné době se stala koordinovaným pracovištěm hlavního úkolu resortního výzkumu ministerstva školství ČSR i SSR.

Během své dlouholeté angažované práce J. Kuric vykonával řadu pedagogických a stranických funkcí a řadu funkcí v jiných organizacích NF. Na pedagogické fakultě v Trnavě několik let působil jako proděkan pro vědu a výzkum. Na filozofické fakultě UJEP je již druhé funkční období proděkanem pro výuku odborných předmětů. Nyní je členem výboru ZO KSČ, místopředsedou FV SČSP, členem MěV ČSSZ a zastává další veřejné funkce. Dále je členem redakční rady časopisu *Psychológia a patopsychológia dieťaťa a Studia Psychologica*, kde uplatňuje myšlenku psychologické služby v socialistické společenské praxi. Ve všech těchto aktivitách prosazuje politiku KSČ, projevuje uvědomělý politický postoj a kritický pohled na celofakultní i celospolečenské problémy. Stačí uvést, že za svoji činnost byl oceněn řadou diplomů a čestných uznání, mimo jiné i titulem Vzorný učitel.

J. Kuric svůj skromný volný čas věnuje aktivní výtvarné činnosti, zejména řezbářství. S jeho uměním se mohla širší veřejnost seznámit na výstavě v Brně v r. 1985. Další jeho zálibou je práce na zahrádce. V tomto kontextu uplatňuje svoje organizační schopnosti jako člen MěV ČZS.

J. Kuric je zastáncem aktivního přístupu k životu, což dokládá svou košatou a intenzivní činností. Klade si nové a nové cíle v úsilí o další rozvoj naší psychologické vědy, a proto mu do dalších let popřejme stále zdraví, mnoho štěstí a tvůrčí úspěchy v pedagogické, vědeckovýzkumné a umělecké činnosti. Lubomír Vašina